



ปีที่ 50 ฉบับที่ 49: 20 ธันวาคม 2562

Volume 50 Number 49: December 20, 2019

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health



ความเกี่ยวข้องระหว่างงานควบคุมป้องกันโรคของไทยกับธุรกิจภาคเอกชน ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 ณ กรุงเทพมหานคร

✉ soawapak@gmail.com

เพ็ญโสภณ จำเรียงฤทธิ์ และ เสาวพัทธ์ อึ้งจ้อง

สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมควบคุมโรค

บทคัดย่อ

การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม-4 พฤศจิกายน 2562 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย การประชุมครั้งนี้จะมีการประชุมคู่ขนานทางเศรษฐกิจซึ่งมีธุรกิจภาคเอกชนมาร่วมเป็นจำนวนมาก อย่างน้อย 2 งาน ได้แก่ ASEAN Business Investment Summit (ABIS) 2019 และการประชุมอินโด-แปซิฟิกฟอรัม เป็นเวทีที่ธุรกิจภาคเอกชนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมร่วมกับภาครัฐบาลในเวทีระดับอาเซียน การมารวมกันของธุรกิจภาคเอกชนนี้จะทำให้เกิดโอกาสต่อกรมควบคุมโรคในเรื่องต้นแบบจากธุรกิจภาคเอกชนและการทำความร่วมมือใหม่ในการพัฒนานวัตกรรม อย่างไรก็ตามการที่กรมควบคุมโรคจำเป็นต้องเฝ้าระวังการเจรจาการค้าระหว่างประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่องานควบคุมโรคทั้งในประเด็นการควบคุมยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งอาจถูกนำมากล่าวอ้างว่ามาตรการของประเทศไทยมีส่วนทำให้เกิดอุปสรรคเทคนิคทางการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนั้น จะมีการลงนามความร่วมมือรับรองเอกสาร โดยมีเอกสารอย่างน้อย 2 ฉบับ ได้แก่ “ร่างปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงและการพึ่งพาตนเองด้านวัคซีนในภูมิภาคอาเซียน” ซึ่งน่าจะได้รับประโยชน์เกี่ยวกับผลจาก

การลงทุน ส่งเสริม สนับสนุน และการสร้างความร่วมมือเพื่อการวิจัย พัฒนา การผลิตวัคซีนของประเทศ และ “ร่างปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาผลประโยชน์ในสื่อออนไลน์ในอาเซียน” น่าจะเป็นช่องทางคุ้มครองเด็กจากสื่อออนไลน์ได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำสำคัญ: ประชุมสุดยอดอาเซียน, ป้องกันและควบคุมโรค, ธุรกิจภาคเอกชน

การประชุมครั้งนี้ มีการประชุมคู่ขนานทางเศรษฐกิจ 2 งาน ซึ่งมีธุรกิจภาคเอกชนมาร่วมเป็นจำนวนมาก ได้แก่ งาน ASEAN Business Investment Summit (ABIS) 2019 ระหว่างวันที่ 2-3 พฤศจิกายน 2562 ณ อิมแพคเมืองทองธานีภายใต้แนวคิด “Empowering ASEAN 4.0” ประกอบด้วย 4 หัวข้อหลัก 1) Digital structure 2) Digital Connectivity 3) Human Resource Development และ 4) Micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs) เป็นการประชุมของกลุ่มภาคเอกชนระหว่างประเทศสมาชิก อาเซียน 10 ประเทศ และการประชุมอินโด-แปซิฟิก



◆ ความเกี่ยวข้องระหว่างงานควบคุมป้องกันโรคของไทยกับธุรกิจภาคเอกชน ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 35 ณ กรุงเทพมหานคร	729
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 49 ระหว่างวันที่ 8-14 ธันวาคม 2562	732
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 49 ระหว่างวันที่ 8-14 ธันวาคม 2562	735

พอรัม วันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 ณ อิมแพ็คเมืองทองธานีเป็นเวทีที่เน้นความร่วมมือด้านดิจิทัล ด้านพลังงาน และด้านการเงิน ขยายความร่วมมือและเจรจาครอบคลุมประเทศแถบมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกที่นอกเหนือจากประเทศสมาชิกอาเซียน⁽¹⁾ ผลของการประชุมคาดการณ์ว่าจะนำมาซึ่งประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกัน ควบคุมโรค ดังนี้

การขยายความร่วมมือกับธุรกิจภาคเอกชนที่กว้างขวางขึ้นจากทั้งสองงานประชุมนี้ คาดว่าจะมีการเรียกร้องจากธุรกิจภาคเอกชนต่อผู้นำอาเซียนให้ความสนใจและร่วมมือกันมากขึ้นในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า การเตรียมพร้อมเท่าทันปฏิวัติอุตสาหกรรม และนโยบายของอาเซียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะกำหนดมาตรฐานใหม่ให้กับการทำธุรกิจภายในอาเซียนและส่งผลกระทบต่อต้นทุนที่สูงขึ้น แต่ก็เป็นการเสริมศักยภาพและสร้างโอกาสให้ธุรกิจอาเซียนในตลาดโลกที่ต้องมีมาตรฐานสูงขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับการประชุมอินโด-แปซิฟิกพอรัม ต่อเนื่องจาก ABIS นั้น จะมีการสร้างความร่วมมือและการเจรจาของภาคเอกชนที่ครอบคลุมหลากหลายประเทศทั่วมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก⁽²⁾

ต้นแบบจากธุรกิจภาคเอกชนนำมาปรับปรุงงานกรมควบคุมโรคและทำความร่วมมือใหม่ ๆ ในส่วนของกรมควบคุมโรคที่เกี่ยวข้องนั้น เราควรติดตามข่าวสารและผลการประชุม เพื่อนำแนวคิดการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาองค์กรในรูปแบบ Smart Office และการพัฒนาในรูปแบบ Start up เพราะการรวมตัวของภาคธุรกิจขนาดใหญ่จะเป็นช่องทางที่ทำให้กรมควบคุมโรคได้รับประโยชน์ในการมองหาความร่วมมือกับภาคธุรกิจและนำนวัตกรรมจากภาคธุรกิจมาปรับใช้ในงานของกรมควบคุมโรค

กรมควบคุมโรคเฝ้าระวังการแทรกแซงนโยบายจากอุตสาหกรรมยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเนื่อง การรวมกลุ่ม

ของธุรกิจภาคเอกชน เป็นการรวมกลุ่มทางการค้าเพื่อแสวงหาโอกาสเจรจาเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า เช่น การที่สภาธุรกิจอาเซียน (ASEAN-BAC) ร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงพาณิชย์ในการจัดประชุม ABIS ในครั้งนี้ขึ้นก็เพื่อสร้างศักยภาพทางธุรกิจ⁽¹⁾ ซึ่งอาจมีความต่อเนื่องกับการที่สภาธุรกิจสหรัฐ-อาเซียน (USABC) นักธุรกิจสหรัฐและอาเซียน เคยมาเยี่ยมคารวะรัฐมนตรีและผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุขอยู่เนืองๆ โดยครั้งล่าสุดในเดือนสิงหาคม 2562 ทาง USABC สนใจที่จะให้การสนับสนุนนโยบายสาธารณะเป็นประโยชน์กับกระทรวงสาธารณสุขในหลายด้าน อย่างไรก็ตามก็ตีความควบคุมโรคควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพบปะอุตสาหกรรมบุหรี่ข้ามชาติและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่รวมกลุ่มอยู่ในธุรกิจนี้ด้วย เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบแห่งองค์การอนามัยโลก

กรมควบคุมโรคเฝ้าระวังในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจการเจรจาการค้าเสรีทุกระดับ สาระสำคัญของการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน จะเน้นไปที่นโยบายความร่วมมือเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศ ในการต่อสู้กับอิทธิพลทางการค้าของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ดังนั้น การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในระดับต่าง ๆ ก็อาจมีผลกระทบต่อภารกิจงานสาธารณสุขในส่วนการป้องกันควบคุมโรคด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะงานควบคุมโรคที่เกี่ยวข้องกับกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรคจำเป็นต้องเฝ้าระวังในประเด็นเจรจาการค้าเพื่อทำความเข้าใจการเจรจาเสรีทุกระดับ โดยระมัดระวังเรื่องการเปิดเสรีสินค้า โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากมักถูกกล่าวอ้างว่าเป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ควรจัดรวมอยู่ในกลุ่มสินค้าปกติทั่วไป อันจะได้รับการให้สิทธิพิเศษทางการค้าต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น การยกเว้นภาษีศุลกากร เป็นต้น อาจตั้งข้อสงวนหรือแยกสินค้าดังกล่าวออกจากรายการสินค้าปกติ การปฏิเสธการให้สิทธิระงับข้อพิพาทผ่านกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลกับเอกชน (ISDS) โดยเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ การค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการค้าดิจิทัล การโฆษณาข้ามประเทศหรือใช้สื่อออนไลน์อาจทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย เป็นต้น

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาส
นายแพทย์ดำรงกุล อังชุตักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : แพทย์หญิงวไลยรัตน์ ไชยฟู

บรรณาธิการวิชาการ : สัตวแพทย์หญิงเสาวพัทธ์ อันจ้อย

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักศิธรสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษิวงศ์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สุขุมภูริจันทร์ ศศิธน์ มาแอดิยน
พัชร ศรีหมอก นพชกร อังตะนิช

Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership หรือ CPTTP ในประเด็นของยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะมีความเกี่ยวเนื่องกับ CPTTP เป็นความตกลงทางเศรษฐกิจในโลกยุคใหม่ซึ่งมีการปรับปรุงสาระสำคัญจากความตกลง Trans-Pacific Partnership หรือ TPP หลังจากสหรัฐถอนตัวออกไปแล้ว ความตกลงนี้เป็นความตกลงขนาดใหญ่ที่มีประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วมเป็นสมาชิกแล้วถึง 4 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และเวียดนาม ซึ่งไทยอยู่ระหว่างการพิจารณารับความตกลงดังกล่าว ซึ่งเป็นความตกลงทางเศรษฐกิจยุคใหม่ที่นำจับตามองเนื่องจากมีสัดส่วนการค้าโลกอยู่ไม่น้อย

ไม่ควรด่วนสรุปว่า การระงับสิทธิฯ ดังกล่าวนั้น เป็นมาตรการตอบโต้จากการที่ทางการไทยยกเลิกการนำเข้าและการจำหน่ายสารเคมีทางการเกษตรอันมีพิษอันตราย 3 ชนิด สำหรับกรณีสหรัฐอเมริกาส่งออกการให้สิทธิภายใต้โครงการพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preference หรือ GSP) รายประเทศชั่วคราวแก่ประเทศไทย โดยอ้างว่าไทยไม่คุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานสากล น่าจะไม่ส่งผลกระทบโดยตรงกับงานป้องกันควบคุมโรคของประเทศไทย แต่จะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการส่งออกสินค้าที่จะต้องปรับตัวรับมือภาษีนำเข้าที่เพิ่มขึ้นและมองหาลาดการส่งออกใหม่ทดแทน ปัจจุบันกรมการค้าต่างประเทศอยู่ระหว่างเชิญผู้ประกอบการหารือและประเมินผลกระทบหากถูกเพิกถอนสิทธิและจะดำเนินการเจรจาขอคืนสิทธิ ภายใต้การประชุมสุดยอดอาเซียนในประเทศไทย รวมทั้งเจรจาภายใต้กรอบความตกลงการค้าและการลงทุนไทย-สหรัฐ (ZTIFA-JC) ต่อไป^{3,4} จากกรณีดังกล่าว ยังไม่ควรด่วนสรุปว่า การระงับสิทธิฯ ดังกล่าวนั้นเป็นมาตรการตอบโต้จากการที่ทางการไทยยกเลิกการนำเข้าและการจำหน่ายสารเคมีทางการเกษตรอันมีพิษอันตราย 3 ชนิด ได้แก่ พาราควอต (ยาฆ่าหญ้า) คลอร์ไพริฟอส (ยาฆ่าแมลง) โกลโฟเซต (ยากำจัดวัชพืช “ราวดีออฟ”) ⁽⁵⁾

การลงนามความร่วมมือรับรองเอกสารโดยผู้นำอาเซียนอย่างน้อย 22 ฉบับ แสดงศักยภาพประเทศไทยในฐานะประเทศเจ้าภาพ โดยเอกสารอย่างน้อย 2 ฉบับของเอกสารเหล่านั้น ได้แก่ “ร่างปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยความมั่นคงและการพึ่งพาตนเองด้านวัคซีนในภูมิภาคอาเซียน” โดยสถาบันวัคซีนแห่งชาติ (องค์การมหาชน) กรมควบคุมโรคจะได้รับประโยชน์เกี่ยวกับผลจากการลงทุน ส่งเสริม สนับสนุน และการสร้างความร่วมมือเพื่อการวิจัย

พัฒนา การผลิตวัคซีนของประเทศจะทำให้ประเทศมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านวัคซีน⁷ และ “ร่างปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาผลประโยชน์ในสื่อออนไลน์ในอาเซียน” น่าจะเป็นช่องทางหนึ่งของความร่วมมือกันในการคุ้มครองเด็กจากสื่อออนไลน์ได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เอกสารอ้างอิง

1. ฐานเศรษฐกิจ. ลุ้น ‘ทรัมป์’ นำทัพมะกันบุกไทย [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก <https://www.thanettakij.com/content/412856>
2. ปิติ ศรีแสงนาม. อะไรจะเกิดขึ้นในไทยระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก http://www.asean thai.net/mobile_detail.php?cid=4&nid=9317
3. กรมการค้าต่างประเทศ. สหรัฐระงับสิทธิ GSP อ้างไทยไม่คุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานสากล มีผล 6 เดือนจากนี้ ผู้ส่งออกเตรียมปรับตัวรับมือภาษีนำเข้าที่เพิ่มขึ้น [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก <http://www.dft.go.th/th-th/NewsList/News-DFT/Description-News-DFT/ArticleId/13870/13870>
4. Trade Policy and Strategy Office. ผลกระทบจากการที่สหรัฐฯ ประกาศระงับการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) แก่ไทยบางรายการ.
5. ปิติ ศรีแสงนาม. สงครามการค้าสหรัฐ-ไทย? สิ่งที่คุณคนไทยควรทำและรับมือ หลังทรัมป์ประกาศตัดสิทธิพิเศษ GSP ไทย 1 ใน 3 [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก <https://thestandard.co/trump-decision-thai-exports-gsp-cut/>
6. ASEAN Information Center. 22 เรื่องที่จะมีการลงนามหรือรับรองในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 35 และที่เกี่ยวข้อง [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก http://www.asean thai.net/mobile_detail.php?cid=73&nid=9318
7. รัฐบาลไทย. ขาวทำเนียบรัฐบาล: รัฐบาลสนับสนุน วิจัยและพัฒนา ผลิตวัคซีนอย่างมีประสิทธิภาพ [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 30 ต.ค. 2562]. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/23254>